

1. УВОД

Предшколске установе, својим начином рада, садржајем и организацијом утичу на очување здравља и општи физички развој детета. То је друштвено-васпитни систем, који, пре свега, заједничким напором породице и друштва обезбеђује здрав психофизички развој младе личности и стицање позитивних хигијенских и радних навика. Дете у предшколској установи открива свет око себе, повезаност са околином, кроз игру стиче своја прва сазнања, развија своју личност и моћ перцепције. Боравећи са децом истог узраста, дете продубљује односе првих споразумевања, доживљава прве радости, савлађује нове покрете и развија своју креативност. У новој средини налази свој први социјални простор, развија се и проверава своја нова запажања и осећања¹.

Делатност предшколског васпитања и образовања је делатност од непосредног друштвеног интереса и остварује се као јавна служба, са главним циљем васпитања и образовања деце предшколског узраста.

Предшколским васпитањем треба да се обезбеди задовољење дечијих и друштвених потреба и остваривање њихових права. То подразумева да се деца роде и живе у средини која ће унапређивати њихово физичко и ментално здравље, у којој ће се осећати прихваћена и вољена, у којој ће постојати најбољи услови за њихов развој и учење које друштво може да им обезбеди, без изузетака или дискриминације (конвенција УН о правима детета).

У предшколске установе деца улазе у време погодно за даљи развој личности. Прва стечена независност (кретање, могућност комуницирања, прва сазнања), већ и сама по себи тражи даље продирање детета у свет и живот, сусрете са новим, још непознатим елементима средине, нове могућности и доживљаје, реаговања и деловања, просторе и у њему објекте за интеракцију и, што је посебно важно, друштво друге деце, а са њима и различитија социјална искуства од оних што је дете већ стекло као искуство у зависности од одраслих.

Простор, намештај, средства и играчке у вртићу пажљиво су и стручно одабрани, усклађени с дечијим узрастом и потребама и намена им је да подстичу дечију акцију, организовање простора и времена који припадају само њима. У вртићу се дете може много мање и ређе осећати као дете које мора чекати да одрасте да би могло чинити оно што чине одрасли².

Дечији вртић се у данашње доба сматра, уз породицу детета, за најважније место за правилно васпитање, усвајање навика и формирање личности детета од његове прве године, па до његовог поласка у школу, односно до његове седме године.

Основне делатности дечијег вртића су васпитање и образовање, нега и превентивна здравствена заштита.

Пратеће, односно додатне делатности, које се обављају према потреби, су исхрана, дневни одмор и спавање, корективни рад са децом која имају сметње у развоју, као и социјална заштита одређених категорија деце.

- Васпитањем и образовањем се обезбеђује хармоничан физички, умни и социо-емоционални развој, негује комуникација и стваралаштво деца уводе у културу и припремају за успешно укључивње у друштвену заједницу и школу;

- Негом се одржава дечија хигијена и задовољавају потребе деце за сном, исхраном и боравком на ваздуху, а интеракцијом у процесу неге доприноси социјализацији и општем развоју детета;
- Превентивном здравственом заштитом се медицинским методама чува здравље деце и спречава јављање болести путем профилаксе и одговарајућим третманом свих фактора који угрожавају дечије здравље;
- Исхраном деце се у складу са начелима дијететике и специфичим потребама деце разних узраста обезбеђује довољно квалитетне хране припремљене на одговарајући начин, неопходне за правилан раст и развој;
- Дневним одмором и спавањем се негује здрав начин живота деце и подстиче њихов правилан психофизички развој;
- Корективним радом са децом која имају сметње у развоју се обезбеђује рано откривање, спречавање и рехабилитација поремећаја или застоја у развоју у складу са начелима специјалне педагогије и медицине;
- Социјалном заштитом деце обезбеђује се ублажавање неповољних утицаја на развој разних врста угрожености и ускраћености (економска, културна, недостатак родитељске бриге и старања и сл.) као и приоритет приликом уписа ове деце у установу, односно трошковима смештаја;

Наведене делатности дечији вртић остварује самостално и у сарадњи са установама из области васпитања и образовања, здравства, културе, социјалне заштите, као и другим установама и организацијама, затим, родитељима деце, њиховим асоцијацијама, политичким, верским и другим удружењима, односно, свима осталима који се на посредан или непосредан начин брину о васпитању, образовању и подизању деце и омладине.

Поред васпитно-образовне, предшколске установе имају и улогу стицања хигијенских навика, режима исхране и сна.